

Pastorale richtlijnen inzake huwelijk en (homo)seksualiteit

Onderstaande richtlijnen voor de kerkenraad ten behoeve van onderwijs en pastoraat inzake huwelijk, seksualiteit, samenwonen, homofilie (), echtscheiding en hertrouwen zijn vastgesteld op de kerkenraadsvergaderingen van 29 april, 6 mei 2002 en tijdens het bezinningsweekend op 5/6 juni 2009 (*). Voorstel om dit iedere 4 jaar opnieuw te bekijken, aan te vullen/wijzigen en ons geheugen op te laten frissen.*

1.

In de Schrift geeft God richtlijnen voor ons bestaan, opdat we mogen leren hoe goed het leven is, als we het naar Zijn voorschriften inrichten. Het gaat er om dat wij in de praktijk leren om God en de naaste lief te hebben. De aanwijzingen van de Heer betreffen alle levensterreinen. Als dit stuk zich toespitst op het punt van huwelijk en seksualiteit, is dat vanwege de vele vragen die hierover in de gemeente leven, nu blijkt dat de normen van de wereld op dit gebied, blijkens de levensstijl van velen op dit gebied, zo heel anders zijn dan die van de bijbel.

2.

De manier waarop de relatie man-vrouw wordt vorm gegeven is van fundamenteel belang voor elke samenleving. In de bijbel zien we dat God man en vrouw voor elkaar geschapen heeft, opdat ze elkaar zouden aanvullen en samen zouden werken aan Gods opdracht in deze wereld. Aan het slot van Genesis 2 trekt de schrijver van deze hoofdstukken uit de schepping een belangrijke conclusie voor de manier waarop man en vrouw horen samen te leven: man en vrouw mogen samen één vlees worden. Één vlees worden betekent dat man en vrouw samen één bestaan zullen opbouwen. Tegelijk is de uitdrukking één vlees worden een verwijzing naar de geslachtsgemeenschap als een belangrijk aspect van die relatie. Het één vlees worden is duidelijk een hele belangrijke nieuwe start in hun leven. Om één vlees te worden komt er een belangrijke wijziging in de andere relaties waarin zij staan. Zij verlaten hun vader en moeder. Ze kiezen nadrukkelijk voor elkaar; zij zullen elkaar aanhangen (St.V. elkaar aankleven). Hier blijkt dat geslachtsgemeenschap thuishoort binnen een blijvende monogame relatie tussen man en vrouw.

Het is tegen Gods wil dat deze relatie van het één-vlees-zijn gebroken wordt (Matt. 19: 5,6). Het is onjuist te stellen, zoals soms gebeurt, dat mensen die met elkaar naar bed gaan, daardoor getrouwd zijn. Geslachtsgemeenschap voor het huwelijk is een onjuist vooruitgrijpen op het huwelijk.

3.

Uit de Heilige Schrift maken wij op dat een homoseksuele relatie niet in Gods bedoeling ligt. Geslachtsgemeenschap tussen 2 mensen van hetzelfde geslacht is zondig, net zoals geslachtsgemeenschap voor het huwelijk zondig is of het beëindigen van een huwelijksrelatie. Een huwelijk tussen mensen van het gelijke geslacht kan niet worden ingezegend. Het huwelijk is voorbehouden aan man en vrouw, zoals dat volgens Bijbelse inzetting gezegend zal worden.

4.

In de bijbel wordt de huwelijksrelatie tussen man en vrouw nadrukkelijk vergeleken met de relatie tussen God en zijn volk. Als Paulus in Ef.5 een aantal gemeenteleden moet vermanen vanwege fouten in hun huwelijksrelatie, gebruikt hij de relatie tussen Christus en de gemeente als voorbeeld. En als God (o.a. in Jeremia 3) zijn woede over de afgodendienst van het volk aan de orde stelt dan zegt Hij dat zij overspel bedrijven (andere teksten waar deze vergelijking wordt gebruikt zijn o.a. Spr.2:17 en Ps 73:27).

De relatie tussen God en zijn volk heeft van God de vorm van een verbond gekregen. Het verbond wordt in het openbaar gesloten. Datzelfde zien we in de bijbel steeds bij het huwelijk. Het huwelijk is geen geïsoleerd privégebeuren van de twee partners, maar een openbare zaak.

5.

Het openbare karakter van het huwelijk heeft in de geschiedenis steeds heel verschillende vormen gekend. Soms was het vooral een familiegebeuren en soms gebeurde het in het openbaar in de poort van de stad. In onze tijd is het de taak van de overheid, om als dienaar van God, het huwelijk te sluiten. Daarna is er de mogelijkheid om in het midden van de gemeente, voor God de huwelijksbeloften te herhalen en om te bidden om Gods zegen over het huwelijk.

6.

Hen die geslachtsgemeenschap met elkaar hebben, zonder dat zij de bedoeling hebben met elkaar in een levenslange monogame relatie te leven, zullen we als gemeente er steeds op moeten wijzen dat dit

ingaat tegen Gods richtlijnen, ongeacht of ze samenwonen of alleen samen slapen. Ook wanneer het een homoseksuele relatie betreft moeten we als gemeente er op wijzen dat dit ingaat tegen de ordening zoals die de Here die aan ons heeft opgelegd.

Als gemeente hebben wij de taak om duidelijk te maken dat Gods wetten gericht zijn op het beschermen en tot zijn doel brengen van het leven, niet op het verbieden van plezier en genot. We zullen ook duidelijk moeten maken dat voor een moedwillig overtreden van Gods wet in de gemeente geen plaats is. Als men bewust en volhardend Gods wetten overtreedt en er geen berouw en bekering is, zal deze breuk met God uiteindelijk ook in een breuk met de gemeente resulteren.

Scheiden en hertrouwen

7.

Het zevende gebod heeft niet alleen betrekking op seksualiteit. Dit gebod is erop gericht om ons te leren hoe we de relatie tussen man en vrouw naar Gods wil kunnen ordenen. God wil dat een man en een vrouw die voor elkaar gekozen hebben hun relatie beleven als een door God samengevoegde eenheid. Alles wat de door God bedoelde harmonieuze eenheid tussen echtgenoten doorbreekt, is een schending van Gods bedoeling, dus een overtreding van Gods gebod. Waar de bedoeling van de echtelijke relatie gebroken wordt, wordt echtbreuk gepleegd.

8.

Soms is de schade van de echtbreuk, van het niet samenleven zoals God het bedoeld heeft, zo ernstig dat een scheiding steeds dichterbij komt. Voor christenen die naar Gods geboden willen leven en die de kracht van de verzoening kennen, is een eventuele scheiding een onverdraaglijk perspectief. Zij zullen zich dan ook tot het uiterste in willen spannen om een scheiding te voorkomen. Bij dergelijke spanningen in het huwelijk is het goed om vroegtijdig met betrouwbare en wijze zusters en/of broeders hierover te spreken en om hiervoor te bidden. Als wij deze weg gaan zullen we ervaren dat God bij machte is om meer te doen dan wij bidden of beseffen.

9.

Soms blijkt de weg van herstel en verzoening onmogelijk en is een scheiding de enige uitweg. De breuk in de echtelijke relatie die hierdoor openbaar wordt, is voor de betrokkenen [maar ook voor de gemeente] een ernstige en pijnlijke zaak. Het pastoraat in de gemeente zal erop gericht moeten zijn om de betrokkenen te helpen deze situatie in hun relatie met God te verwerken. Hierbij zijn schuldbelijdenis en genadeverkondiging centrale elementen. Daarbij zal er aandacht geschonken moeten worden aan de genezing van de vele pijnlijke plekken die in dit proces ontstaan.

10.

Degenen bij wie het tot een scheiding is gekomen, horen in de gemeente liefdevol te worden opgevangen. Zij zijn geen grotere zondaars dan de andere gemeenteleden. Een scheiding hoort voor de gemeente een signaal te zijn om nog ernstiger te leven naar Gods geboden. De gemeente dient te beseffen dat het Gods genade is, die er voor zorgt dat de eigen overtredingen van het zevende gebod niet tot een zo openlijke en pijnlijke breuk heeft geleid. Er mag alleen maar een breuk ontstaan met de gemeente, als een betrokkene nadrukkelijk weigert om zijn/haar scheiding in het geloof te verwerken. Alleen voor hen die met God breken, ontstaat een breuk met de gemeente.

11.

Een eventueel hertrouwen van mensen die gescheiden zijn is in de gemeente geen vanzelfsprekende zaak. Hiermee wordt een volstrekt definitieve streep gezet onder het eerste huwelijk, de weg naar herstel wordt nu volledig afgesloten. Dat is een ernstige zaak, de weg van de verzoening is dan afgesloten. Toch weten we dat ter wille van de hardheid van het hart de weg naar een tweede huwelijk niet onmogelijk is. De gemeente van Christus zal met terughoudendheid ruimte bieden voor hen die na een scheiding een tweede huwelijk willen aangaan. De terughoudendheid wordt veroorzaakt door de pijn van het constateren dat een eerder huwelijk definitief niet hersteld kan worden. Daarnaast kan er in de gemeente ook bij een tweede huwelijk blijdschap zijn. God schenkt in het leven ook de mogelijkheid van een nieuw begin. De mate waarin de verwerking van de scheiding en de stap naar het nieuwe huwelijk door het geloof zijn bepaald, dient voor de reactie van de gemeente op een tweede huwelijk een bepalende factor te zijn. Ook bij een huwelijk na scheiding kan de gemeente bidend om het bruidspaar heen staan en is er ruimte om Gods zegen over deze relatie te ontvangen.

Samenwonen

12.

God heeft het kostbare en kwetsbare geschenk van de seksualiteit willen beschermen door het een plaats te geven binnen het huwelijk. Maar het huwelijk heeft een bredere betekenis dan alleen de bescherming van de seksualiteit. Het is een basiseenheid waarbinnen man en vrouw samen mogen werken aan de vervulling van Gods opdracht om voor Gods schepping te zorgen en daarin te leven als beeld dragers van God. Het huwelijk is niet alleen een privé-zaak, maar ook van groot belang voor de samenleving. In de bijbel zien we steeds dat het huwelijk in het openbaar gesloten wordt. In de openbare huwelijkssluiting hoort duidelijk te worden dat

- A. twee mensen ten overstaan van God en de gemeenschap waarin ze leven verklaren, dat ze samen hun leven willen delen om zo gezamenlijk God en de naaste te dienen;
- B. twee mensen de gemeenschap vragen om hun relatie te respecteren en hen zonodig te helpen om die relatie in stand te houden.

13.

Deze betekenis van de openbare huwelijkssluiting komt ook onder ons steeds meer onder druk te staan. Dat gebeurt niet alleen door mensen die ongehuwd gaan samenwonen. Ook gehuwden die hun huwelijk voornamelijk als een privé aangelegenheid beschouwen, werken daaraan mee. Als wij ons huwelijk zien als een privé-zaak waarin we ons alleen maar bezig houden met het werken aan onze eigen welvaart en ons eigen welzijn, dan slaan we de plank mis. In de besteding van onze tijd en ons geld moet duidelijk worden dat ook ons huwelijks- en gezinsleven gericht is op het dienen van God en de naaste.

Als wij het huwelijk alleen maar als een privé-zaak beleven, dan degraderen wij de huwelijkssluiting tot een lege formaliteit, en de kerkdienst tot een vroom randje aan een privé-happening.

Het onderricht en het pastoraat in de gemeente zullen er op gericht moeten zijn dat allen hun leven gaan en blijven ervaren als een roeping tot dienst aan God en de naaste, en dat deze roeping grote gevolgen heeft voor de manier waarop wij ons leven inrichten. Dit zal ook in het huwelijk duidelijk moeten worden.

14.

In het gesprek, dat vanuit de gemeente gevoerd hoort te worden met hen die ongehuwd samenwonen zal met name aandacht besteed worden aan de gevolgen die onze roeping heeft voor ons leven als man en vrouw. Het huwelijks- en gezinsleven heeft ook een belangrijke functie voor kerk en samenleving. Daarnaast zullen we hen, die ongehuwd samenwonen met de oprechte bedoeling om elkaar trouw te blijven tot de dood hen scheidt, wijzen op het belang van de steun van de gemeenschap. De trouw die mensen elkaar beloven, kan alleen als geschenk van God worden ontvangen, maar de hulp van onze broeders en zusters kan daarbij van groot belang kan zijn.

We zullen wel moeten beseffen dat dit betekent dat er aan ons gemeentelven een hoge eis wordt gesteld. We zullen als gemeente zo moeten functioneren, dat die steun ook geboden wordt. Zijn we echt broeders en zusters? Kennen we elkaars leven? Weten van elkaars vreugde en moeite? Staan we echt open voor elkaar?

Zo willen we laten zien dat het huwelijk ook in onze tijd de vorm is die God aanwijst voor de relatie tussen man en vrouw. Als gemeente mogen we daarom bij een huwelijkssluiting samenkomen om Gods zegen daarover te vragen. Door onze aanwezigheid laten we zien dat deze dienst ook ons aangaat, want ook dit huwelijk is van belang voor de gemeenschap van Gods kinderen die wij vormen.

15.

Ongehuwd samenwonen is niet de weg die de Here wijst. Wel zullen we bij ongehuwd samenwonen met onderscheid te werk moeten gaan.

Zij die ongehuwd samenwonen, terwijl voor hen nog niet vaststaat dat zij elkaar trouw willen blijven en duurzaam als man en vrouw bij elkaar willen blijven, zullen vanwege hun leven in zonde ernstig vermaand moeten worden. Datzelfde geldt voor hen van wie duidelijk is dat ze weliswaar niet samenwonen, maar wel samen slapen zonder getrouwd te zijn.

Anderen wonen ongehuwd samen, maar hebben wel definitief voor elkaar gekozen en zien hun relatie als een verbond voor het leven. Soms zien ze af van een huwelijk als gevolg van huwelijksellende die zij zelf hebben meegemaakt of die zij bij mensen in hun directe omgeving hebben gezien. Weer anderen trouwen niet omdat zij hun relatie zien als een privé aangelegenheid.

Deze vorm van ongehuwd samenwonen, waarbij sprake is van een keuze voor elkaar voor het leven, is niet op één lijn te stellen met het samenwonen zonder trouwbelofte aan elkaar, waarvan in het begin van punt 15 sprake was. In deze gevallen zullen we als gemeente, ouders, familie en vrienden hen erop aanspreken dat hun relatie het belangrijke element van de publieke bevestiging en ondersteuning mist en door Bijbels onderricht blijven aandringen op een openbare huwelijksluiting. Als zij deze weg gaan, zijn wij bereid om een aanvraag voor kerkelijke huwelijksbevestiging in overweging te nemen.

Homofilie

16.

Wanneer we stellen dat een homoseksuele relatie zondig is dan heeft dit voor iemand met homofiele gevoelens grote gevolgen. De gemeente moet een veilige plek zijn waar hij/zij vanuit zijn/haar geaardheid zijn/haar plek in de gemeente kan vervullen. Net als hetero's zijn homo's én zondig én kind van God. In de homoseksuele gevoelens zit het vermogen om lief te hebben, te geven, te verlangen, te genieten, intimiteit te ervaren, en schoonheid te waarderen. En ook als homo mag je tegen al die stukjes goede schepping van God 'ja' zeggen. Maar tegen de verkeerde gerichtheid ervan moet je nee zeggen.

17.

In Christus moeten wij als hetero's en homo's onze levensvervulling zoeken. Paulus zegt in 1 Kor. 7: als je niet getrouwd bent, kun je je onverdeeld aan God wijden. Die opmerking kan gemakkelijk irriteren. Alsof homo's en andere ongehuwden extra actief moeten zijn zodat anderen kunnen opgaan in hun gezin. Maar die onverdeelde toewijding aan de Here is juist de bestemming van ons allemaal. Toch laat je je leven vaak vol lopen met andere zaken. Ongehuwden dragen op het eerste gezicht een gemis mee. Bij homo's gaat dat nog dieper omdat het gemis sterk samenhangt met wat dichtbij je 'ik' ligt. Dat kan leiden tot zelfbeklag. Maar het kan je ook meer dan gemiddeld terug werpen op God en doen beseffen dat Hij alles voor een mens is. Als dat gebeurt, zul je al gauw een intensere en intiemere band van vriendschap en liefde met God ontwikkelen dan veel andere christenen. Je kunt daardoor extra ontvankelijk worden voor de diepe gevoelsmatige dimensie die in de band met God besloten ligt. Als alleengaande kun je vanuit het gemis, juist ook de verbondenheid met Christus beleven en ook daarin een voorbeeld zijn. Zonder voorbij te willen gaan aan de pijn die het alleen gaan met zich mee kan brengen, zit hierin ook de mogelijkheid tot onverdeelde aandacht voor Christus.

18

Wanneer een broeder of zuster met homofiele geaardheid het niet vol kan houden om af te zien van een seksuele relatie, dan kiest hij of zij voor een situatie waarin hij/zij zondig leeft. Als gemeente hebben wij dan de taak om hen te wijzen op de zondige levenswandel en met hen in gesprek te blijven om te komen tot een keuze van beëindiging van deze relatie. Het zal duidelijk zijn dat een persoon die een seksuele relatie heeft met iemand van hetzelfde geslacht geen ambt kan vervullen. Bij de andere taken zal het voorkomen dat iemand voor bepaalde taken wel geschikt is maar afhankelijk van de levenswijze en de taak wel of juist niet in aanmerking komt. Alleen voor hen die met God breken ontstaat ook een breuk met de gemeente.

Slot

19.

Wanneer iemand tot de ontdekking komt dat hij/zij homoseksuele gevoelens heeft, maar ook wanneer iemand vragen heeft rondom seksualiteit, wanneer er huwelijksproblemen zijn, dan roept dit veel vragen op.

God kent ieders vragen. Hij accepteert iedereen onvoorwaardelijk. Hij vraagt aan iedereen of hij (of zij) zijn (of haar) hele leven aan Hem wil geven. Dan moet iemand ook het gesprek aangaan met de mensen die hem (of haar) lief zijn : zijn (of haar) broers en zussen in Christus. zodat zij samen met hem (of haar), de weg met God kunnen leren vinden.